

دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

بیمارستان توانبخشی رفیده

آموزش عوارض، علائم و رژیم غذایی مناسب در پالس تراپی

تهیه کننده:

سمیرا رجبی (کارشناسی ارشد پرستاری توانبخشی)

سمانه سبزه‌علیزاده (کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه)

واحد آموزش به بیمار

راهنمای

آموزشی

مددجویان

پالس تراپی

در زمان بروز حمله حاد در بیماران ام اس از داروی کورتون تزریقی تحت عنوان متیل پردنیزولون استفاده می شود، که اصطلاحاً به آن پالس تراپی گفته می شود.

این دارو پس از تجویز متخصص مغز و اعصاب به مدت سه تا پنج روز طبق صلاحدید پزشک به صورت وریدی تزریق می گردد. پالس تراپی باعث کاهش فعالیت سیستم ایمنی و کاهش التهاب در محل پلاک ها شده و سرعت بهبود علائم را افزایش می دهد. کورتون ها نیز مانند سایر داروها دارای عوارض جانبی متعددی هستند؛ که ما باید بین منافع و مضرات آن موازنه انجام دهیم.

جهت تزریق دارو، بستری شدن در مراکز مجهز درمانی توصیه می گردد و تزریق متیل پردنیزولون در سرم و تحت مانیتورینگ قلبی جهت جلوگیری از افزایش ضربان قلب ، فشار خون و سایر عوارض به صورت آهسته و طی سه تا چهار ساعت انجام می شود.

پیش از انجام پالس تراپی

موارد ذیل را به پزشک و پرستار خود اطلاع دهید:

- ✓ سابقه ی فشار خون بالا ، حمله ی قلبی یا هرگونه مشکل قلب و عروق، اختلالات کبدی، دیابت، فشار بالای چشم (بیماری گلوکوم یا آب سیاه)، پوکی استخوان، تیروئید کم کار ، بیماری های اعصاب و روان (مانند افسردگی و سایکوز) صرع، زخم گوارشی و بیماری التهاب روده
- ✓ در صورتی که اخیراً واکسیناسیون انجام دادید یا قصد انجام آن را دارید.
- ✓ در حال حاضر مبتلا به هرگونه عفونت هستید یا اخیراً بوده اید
- ✓ در معرض تماس با افراد مبتلا به عفونت های مسری مثل آبله مرغان، سرخک و زونا
- ✓ سابقه انسداد عروقی و لخته ی خون در عروق
- ✓ سابقه ی هرگونه حساسیت دارویی یا درد عضلانی پس از مصرف داروهای کورتیکواستروئیدی (دگزامتازون ، بتامتازون و ...)

✓ لیستی از کلیه ی داروهای مصرفی خود

قبل از انجام پالس تراپی، عکس قفسه سینه، نوار قلب، چک علائم حیاتی مانند ضربان قلب و فشار خون، انجام آزمایش خون و ادرار، آزمون پوستی توپرکولین PPD (تست تشخیص پوستی سل) ضروری می باشد. باید توجه داشت که در صورت وجود عفونت های قبلی، پالس تراپی می تواند آن را تشدید کند. به همین دلیل است که آزمایشات ذکر شده قبل از شروع دوره پالس تراپی ضروری است.

توصیه ها و عوارض شایع

- ✓ چک سطح سدیم، پتاسیم و قندخون در دوران پالس تراپی انجام می شود.
- ✓ با توجه به افزایش وزن ناشی از تجمع مایع در بدن، توزین روزانه وزن درحین پالس تراپی انجام می شود.
- ✓ احساس تپش قلب، گر گرفتگی، سوءهاضمه، بی قراری، بی خوابی و احساس مزه تلخ یا مزه فلز در دهان از شایعترین عوارض پالس تراپی می باشند.
- ✓ اختلالات خواب، فشار خون، دیابت قندی، اختلالات لیبیدها، گاستریت و ریفلاکس، ادم، اختلالات رفتاری، پوکی استخوان، ضعف، کاتاراکت و گلوکوم(آب مروارید و آب سیاه) اختلالات ضد انعقاد به ویژه در افراد تحت درمان با وارفارین و تغییرات پوستی تعدادی دیگر از عوارض شناخته شده استفاده از کورتون ها هستند.
- ✓ مطالعات نشان می دهد ارتباط آشکاری بین بروز، شدت عوارض جانبی پالس تراپی متیل پردنیزولون، تعداد دفعات پالس تراپی و دوز کلی متیل پردنیزولون وجود دارد.

✓ پس از پایان پالس تراپی یک دوره یک تا دو هفته ای قرص پردنیزولون برای شما تجویز می شود، که به تدریج دوز دارو کاهش یافته و سپس قطع می شود. قطع ناگهانی این دارو می تواند عوارضی در بر داشته باشد.

کاهش عوارض پالس تراپی

آنجا که مصرف کورتون می تواند باعث پوکی استخوان، افزایش چربی خون، قند خون و همچنین افزایش فشار خون گردد. بنابراین پیشنهاد میشود:

- ✓ مصرف کلسیم به میزان ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ میلی گرم روزانه (یک لیوان شیر معادل ۳۰۰ میلی گرم کلسیم دارد).
- ✓ مصرف ویتامین D تحت نظر پزشک معالج
- ✓ انجام ورزش منظم به ویژه پیاده روی
- ✓ داشتن رژیم غذایی کم نمک
- ✓ استفاده از داروهای ضد پوکی استخوان به صورت پیشگیرانه با تجویز و تحت نظر پزشک معالج
- ✓ داشتن رژیم غذایی کم چرب
- ✓ رژیم غذایی کم نمک
- ✓ در نهایت در دوران پالس تراپی رژیم غذایی مناسب با محتوی پروتئین بیشتر و کربوهیدرات و نمک کمتر توصیه می شود
- ✓ زردچوبه، زعفران، دارچین، سیاه دانه و کنجد جزء ادویه جات مفید هستند.
- ✓ از مصرف لبنیات پرچرب، غذاهای کنسروی، میان وعده های آماده و شیرینی، چربی های ناسالم، گوشت قرمز، غذاهای فست فود پرهیز نمایید.

منابع:

۱. و. ش. et al. (۲۰۱۲). "عوارض جانبی پالس تراپی کورتون در مولتیپل اسکروز." مجله دانشکده پزشکی اصفهان
- 2 Skidmore-Roth, L. (2020). Mosby's 2021 Nursing Drug Reference E-Book, Elsevier Health Sciences